

KAD SE NAROD PITA

Šef nekadašnje verifikacione Misije **OEBS-a Vilijam Voker** na prelazu Merdare prisustvovao je protestu pokreta kosovskih Albanaca Samoopredeljenje. On je bio tamo da bi, kako je naveo, video kako policija reaguje s obzirom na tvrdnje da je policija tokom prošlonedeljnog protesta koristila prekomernu silu. Voker, bivši američki diplomata, poznat po izveštaju o selu **Račak** 1999. na **Kosovu**, smatranim glavnim faktorom za bombardovanje **SRJ**, rekao je kosovskoj televiziji Koha TV da je došao na prelaze da bi se uverio u istinitost informacija o tome da je kosovska policija upotrebila prekomernu silu na prethodnom protestu pokreta Samoopredeljenje. Danas je mirno na prelazima Merdare i Bela zemlja gde se okupljaju pristalice pokreta kosovskih Albanaca Samoopredeljenje, javljaju izveštači. Prelaz Merdare nije prešao ni jedan kamion iz pravca centralne Srbije, ali je prošlo nekoliko automobila sa stranim registarskim tablicama. Oko 200 demonstranata je na magistralnom putu **Priština - Niš**, sedam kilometara od samog prelaza, a tu su i snage kosovske policije. Kako javlja izveštač agencije Beta, veće grupe policajaca su na svakih stotinak metara puta.

Opštine sa severa Kosova će razmotriti mogućnost odlaganja referenduma zakazanog za 14. i 15. februar na kome bi Srbi sa ovog dela Kosmeta trebalo da se izjasne da li na svojoj teritoriji žele kosovske institucije, najavio je posle sastanka sa ministrom Goranom Bogdanovićem, predsednik opštine Kosovska Mitrovica, Krstimir Pantić. Prema njegovim rečima, oni ne žele da donose bilo koju odluku koja će biti u suprotnosti sa državnim i nacionalnim interesima.

„Ako se pokaže da će odlaganje referenduma doneti boljitak ili olakšati položaj Vladi i predsedniku Borisu Tadiću, spremni smo da razgovaramo i o pomeranju roka”, objasnio je Pantić uz podsećanje da su odluku o održavanju referenduma donele skupštine opština i da jedino one mogu da je stave van snage ili da je odlože.

U saopštenju koje je posle sastanka stiglo iz Bogdanovićevog kabineta navodi se da je ministar naglasio da je u ovom trenutku nepotrebno održavanje referenduma, te da je povodom ovog pitanja neophodno da politički predstavnici Srba sa severa koordinisano deluju sa Vladom i predsednikom Srbije kako bi se postiglo najprihvatljivije rešenje.

Predstavnici opština, kako se dodaje, preneli su Bogdanoviću i stav da predstojeći izbori treba da se održe i na Kosovu i Metohiji.

Sastanku na kome je, kako se kaže u saopštenju, bilo reči o stabilizaciji stanja na terenu i o pronalaženju načina kontrole za postojeće tenzije na severu pokrajine, kako bi se izbeglo dalje komplikovanje situacije, prisustvovali su predsednici opština Leposavić, Kosovska Mitrovica i Zvečan - Branko Ninić, Krstimir Pantić, Dragiša Milović, zamenik predsednika opštine Zubin Potok Srđan Đurović i načelnik okruga Kosovska Mitrovica Radenko Nedeljković.

Pantić i Milović kazali su za „Politiku” da se slažu sa ministrom da je neophodna puna saradnja sa državnim vrhom, odnosno resornim ministarstvom kako bi se našlo rešenje.

„S obzirom na to da u Beogradu preovladava stav da održavanje referenduma šteti nacionalnim i državnim interesima, onda mi i Srbi sa severa pozivamo resorne ministre, zvaničnike ministarstava, ali i državni vrh, da dođu i na zajedničkoj sednici odbornika svih opština iznesu razloge. Mi kao predsednici opština nemamo zakonske mogućnosti da stavljamo van snage odluke naših skupština”, izjavio je Pantić.

Milović je rekao da su Srbi na severu došli do „ivice zida”. „Pritiska nas Beograd oko referenduma, međunarodna zajednica sa 'pripremnim timovima' koji uporedo rade na instaliranju sistema Prištine i organizovanju kosovskih izbora. U toku razgovora sa ministrom Bogdanovićem nisam mogao da razlučim šta je sporno povodom pitanja referenduma. Ukoliko on i predstavnici zvanične vlasti smatraju da to nije u interesu države, onda neka dođu i to iznesu pred narod”, kategoričan je Milović.

Za razliku od njih Branko Ninić, predsednik opštine Leposavić, čiji odbornici (iz DS-a) nisu prisustvovali sednici na kojoj je doneta odluka o održavanju referenduma, ističe da je u ovom trenutku referendum nepotreban, kao što smatra i srpska vlada. „Iako postoji skupštinska odluka, neophodna je koordinacija sa predstavnicima državnog vrha, koji smatraju da referendum može da šteti državnim interesima”, objašnjava Ninić.

Zamenik premijera i ministar unutrašnjih poslova Ivica Dačić ocenio je, kako prenosi Tanjug, da nesklad između politike državnog vrha i politike Srba na severu Kosova može da bude fatalan po srpske interese, odnosno po interese cele Srbije. Prema njegovim rečima „niko nikoga ne treba da ubeđuje”, već treba usaglasiti korake. Dačić ističe i da je potrebno da se „hitno napravi plan kako dalje da radimo svi u interesu Srbije”.

Urednik „Nove srpske političke misli” Đorđe Vukadinović, smatra da je pravo Srba da održe taj referendum, a da državni organi Srbije o tome mogu da daju mišljenje. „Ukoliko bi učinili nešto više od toga, davali bi samo prostora Prištini i međunarodnoj zajednici za dalje pritiske na Beograd. U nekim drugim situacijama, ubuduće neće delovati uverljivo argumentacija da Beograd ne može da kontroliše postupke i stavove Srba na severu Kosova. Taj referendum bi, u najboljem slučaju, eventualno mogao da se odloži i to bi bila neka vrsta kompromisa”, smatra Vukadinović.

Prema njegovom mišljenju održavanje referenduma ne može da utiče na kandidaturu Srbije, jer to da li će ona stići ili neće stići ne zavisi toliko od ispunjavanja uslova već više od toga koliko Berlinu i Briselu odgovara da nam da kandidaturu. „Ne treba gurati prst u oko, ali i ne činiti ustupke više nego što se mora”, ocenjuje Vukadinović.

Sa druge strane, ima i onih prestavnika kosovskih Srba koji ne pokazuju ni najmanju spremnost na kompromis. „Pripreme za referendum na severu KiM nisu prekinute. Referendum će se odložiti samo ako nas neko od zvaničnika iz Beograda ubedi da će Srbiju ponovo bombardovati kao 1999. i da preći opasnost da SAD bace atomsku bombu na našu zemlju,” kaže potpredsednik Skupštine zajednice srpskih opština i naselja na Kosovu i Metohiji Marko Jakšić.

I dok pojedini beogradski mediji spekulisu da su Srbi sa severa KiM spremni da zbog protivljenja zvaničnog Beograda odustanu, odlože ili bar preispitaju odluku o referendumu, na terenu kažu da su pripreme za izjašnjavanje o kosovskim institucijama u toku.

U ponedeljak u Zvečanu trebalo bi da se održi sastanak na kojem će predsednici opština obavestiti šefove odborničkih grupa o poslednjem susretu sa Bogdanovićem i stavovima državnog vrha. Kako list Danas nezvanično saznaje, sastanku bi trebalo da prisustvuje državni sekretar Ministarstva za KiM Oliver Ivanović. Još uvek nema zvanične potvrde o eventualnom dolasku resornog ministra.

Krstimir Pantić, predsednik opštine Kosovska Mitrovica, izjavio je za Danas da Bogdanoviću nije ništa obećano, nego mu je predočeno da predsednici opština „nemaju zakonsku mogućnost da menjaju ili utiču na odluke koje su donele skupštine opština i da su one za njih obavezujuće“. Pantić očekuje da će se u ponedeljak na sastanku sa šefovima odborničkih grupa „pojaviti neko iz državnog vrha ko će izneti argumente za odlaganje referenduma“.

“Ako nas ubede da održavanje referenduma sada nije u nacionalnom i državnom interesu, razmotrićemo njihove zahteve. Pre dva dana u Beogradu imali smo konstruktivan razgovor sa Bogdanovićem koji je, ne sporeći naše pravo na izjašnjavanje, ponovio stav Vlade, ali nam niko nije objasnio zašto je referendum nepotreban u ovom trenutku. Nastavićemo sa konsultacijama da bi se izbegli nesporazumi. Svima je jasno da bez institucija, Srbi na KiM ne mogu da opstanu, a naš cilj je da sarađujemo sa državom “objašnjava Pantić.

Izvori lista Danas na terenu tvrde da nema šanse da se referendum ne održi, iako im iz Beograda stižu signali da bi njihov tvrd stav mogao da bude shvaćen i kao akt uperen protiv napretka Srbije u evropskim integracijama na šta bi vlast, navodno, mogla da odgovori nepriznavanjem rezultata referendumu.

I dok se između Beograda i severa KiM vodi „bitka“ za (ne)održavanje referenduma, u Priluzju kod Vučitrna počelo je potpisivanje peticije u kojoj Srbi od državnih vlasti zahtevaju da ovog proleća parlamentarne, pokrajinske i lokalne izbore raspiše i na području KiM.

Cela kosovska situacija deluje pomalo šizofreno što ne pomaže ni najmanje predstavnicima zvaničnog Beograda u situaciji uslovljavanja za kandidaturu u EU, teške ekonomsko socijalne atmosfere u Srbiji, a sve to samo nekoliko meseci uoči parlamentarnih, pokrajinskih i lokalnih izbora. Možda se upravo sada nakon ratne 1999. približavamo najvrelijem kosovsko srpskom proleću. Sve miriše na to.